

Instrukcja i ocena testu rysowania zegara

UWAGI

1. Próby nie należy wykonywać, jeśli pacjent ma trudności z rozumieniem poleceń (afazja czuciowa, zaburzenia świadomości), rozpoznano nasiloną depresję lub psychozę.
2. Ograniczeniem w wykonaniu zadania są również deficyty sensoryczne (zaburzenia widzenia lub słuchu) oraz nasilone zaburzenia ruchowe (niedowład, dystonie, drżenia itp.), ale nie uniemożliwiają one wykonania testu. W takim przypadku nie należy skupiać się na estetyce wykonania zadania.
3. Jeżeli w trakcie wykonywania zadania pacjent dostrzeże i spontanicznie koryguje swój błąd, należy zaliczyć korektę i odpowiednio uwzględnić to w punktacji przy ocenie wykonania testu.

INSTRUKCJA

Podajemy pacjentowi kartkę z „Częścią 1” zadania i czytamy polecenie. Jeśli badany poprawnie uzupełni tarczę zegara, podajemy kolejne polecenie – „Część 2”. Jeśli badany niepoprawnie wykona pierwsze polecenie, odwracamy stronę i prosimy o narysowanie wskazówek na gotowym zegarze. Jeżeli badany poprawnie wykona „Część 2”, czytamy polecenie do „Części 3” i prosimy o wykonanie polecenia.

Instrukcję do poszczególnych części powtarzamy, dopóki nie mamy pewności, że pacjent ją zrozumiał.

OCENA TESTU RYSOWANIA ZEGARA wg SUNDERLANDA

10 pkt Prawidłowy zegar, cyfry i wskazówki umieszczone w odpowiednich miejscach, wskazówka minutowa wyraźnie dłuższa od godzinowej.	5 pkt Powtarzanie cyfr lub wpisywanie większej ich liczby w tarczę; wskazówki mogą być obecne, ale nie wskazują żadnej godziny.
9 pkt Niewielkie niedokładności w umieszczeniu wskazówek; ominięcie jednej cyfry przy właściwym rozmieszczeniu pozostałych; umieszczenie cyfr poza tarczą zegara lub zrotowanie na skutek odwracania kartki, ale we właściwej lokalizacji.	4 pkt Cyfry ominięte, wpisywane poza tarczą w błędnej sekwencji; wskazówki umieszczone w przypadkowy sposób lub poza tarczą zegara.
8 pkt Wskazówki przemieszczone o jedną cyfrę; widoczne niewielkie zaburzenia rozmieszczenia cyfr; rysowanie linii pomocniczych w celu rozmieszczenia cyfr.	3 pkt Brakuje cyfr lub są one umieszczone poza tarczą; wskazówki nierozpoznawalne lub nieobecne.
7 pkt Wskazówki przesunięte o więcej niż jedną cyfrę, znacznie zaburzony rozkład przestrzenny cyfr we wszystkich ćwiartkach zegara.	2 pkt Rysunek ujawnia pewne oznaki rozumienia instrukcji, ale nie przypomina zegara, cyfry znajdują się w przypadkowych miejscach na kartce.
6 pkt Rysowanie tylko jednej wskazówki lub dopisywanie cyfr (np. 10 obok 11); przekreślanie lub otaczanie kółkiem godziny zamiast rysowania wskazówek mimo wielokrotnego powtórzenia instrukcji; stłoczenie cyfr tylko po jednej stronie zegara lub wpisywanie cyfr w odwrotnej kolejności.	1 pkt Pacjent umieszcza na kartce nieczytelne znaki, bażgroty lub nie podejmuje próby rysowania.

WYNIK

Wynik ≤ 6 punktów wskazuje na zaburzenia funkcji wzrokowo-przestrzennych, konstrukcyjnych i/lub wykonawczych – pacjent wymaga pogłębionej diagnostyki, ze szczególnym uwzględnieniem oceny neuropsychologicznej w kierunku zespołu otępiennego lub zaburzeń poznawczych o innym podłożu.

OCENA TESTU RYSOWANIA ZEGARA wg SHULMANA

5 pkt Prawidłowy zegar.	1 pkt Ciężka dezorganizacja przestrzenna – pisanie lub rysowanie na tarczy zegara bez wpisywania cyfr w zegar.
4 pkt Niewielkie błędy wzrokowo-przestrzenne – niewielkie przemieszczenie i/lub odwrócenie cyfr, rysowanie cyfr na zewnątrz tarczy, rysowanie „szprych” (linii dla zorientowania przestrzennego).	0 pkt Rysunek nie przypomina zegara.
3 pkt Niewłaściwe umieszczenie wskazówek na godzinie 11.10 przy dobrej organizacji przestrzennej zegara, np. wskazówka minutowa na godzinie 10, opuszczenie jednej wskazówki.	
2 pkt Umiarkowanego stopnia dezorganizacja przestrzenna cyfr, która uniemożliwia prawidłowe oznaczenie godziny 11.10, np. umieszczenie cyfr tylko po jednej stronie tarczy zegara, pomijanie i/lub dodawanie cyfr.	

WYNIK

Wynik < 4 punktów oznacza, że pacjent wymaga dalszej, pogłębionej diagnostyki w kierunku zespołu otępiennego lub uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego o innej etiologii oraz wykluczenia zaburzeń poznawczych wtórnych do zaburzeń psychicznych (depresja, psychoza) lub upośledzenia umysłowego.

WAŻNE Test rysowania zegara oceniany metodą **SHULMANA** cechuje się większą czułością, natomiast w przypadku osób z wyższym wykształceniem i na bardzo wczesnych etapach choroby zaleca się dokładniejszą ocenę z wykorzystaniem 10-punktowej skali oceny według **SUNDERLANDA**.